

MØD DE DYGTIGSTE

SEKS BEDRIFTER
18 TEMAER
1000 SPØRGSMÅL

Brug en eftermiddag sammen med en landmand, der har styr på både **økologi** og økonomi. Se det i praksis. Stil de frække spørgsmål. Test din viden og få mere af den.

TJEK ØKOLOGIEN UD!

Økologi og økonomi er to sider af samme sag

Økologiske landmænd producerer til højværdi-markeder og skal ikke konkurrere med billig bulk fra øst. Derfor – og fordi samfundet stiller krav om rene fødevarer og vil betale for det – er der generelt bedre økonomi i økologisk produktion.

Men tilskud og højere priser gør det ikke alene. Man skal også være dygtig, tænke nyt, være innovativ og se muligheder i stedet for begrænsninger. Vi vil gerne give alle unge landmænd mulighed for at møde nogle af de dygtigste danske økologer ved seks faglige arrangementer rundt om i hele landet.

Uanset om du er til køer eller kubik, grise eller gps, er der et arrangement, der passer til dig. Du får muligheden for at udfordre landmændene, stille de frække spørgsmål og blive klogere på, hvordan det i virkeligheden er at drive et moderne økologisk landbrug.

Gårdbesøgene er også en lejlighed til at diskutere, hvordan unge landmænd overhovedet får en fod indenfor i et kapitalkrævende erhverv som landbruget.

Arrangementerne gennemføres i et samarbejde mellem Danmarks Landbougdom og Økologisk Landsforening

www.landbougdom.dk, www.okologi.dk

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Alle er velkomne, og det er gratis at deltage, men vi skal vide, at du kommer. Du kan tilmelde dig som enkeltperson eller som gruppe. Går du på landbrugsskole, er det for eksempel oplagt, at hele klassen tager afsted sammen.

Tilmelding senest 5 dage før arrangementet til:

Økologisk Landsforening på tlf. 8732 2700 eller mail pb@okologi.dk med oplysning om navn, adresse, antal tilmeldinger og hvor, du ønsker at deltage.

Har du spørgsmål til arrangementerne kan du kontakte:

Thorkild Nissen
4025 6047, tbn@okologi.dk

Peder Bligaard
2042 4574, pb@okologi.dk

Hvor og hvornår:

Midtjylland - Onsdag d. 15. maj

Mads Helms, malkekvæg, komposteringsstald, ledelse

Nordjylland - Onsdag d. 22. maj

Annita og Leif Mortensen, malkekvæg og høns

Fyn og Øerne - Onsdag d. 12. juni

Peter Bay Knudsen, kartofler og grønt, gps, eldrevne maskiner, klima

PROGRAM PÅ ALLE GÅRDE

13.00 Velkommen

13.30 Tre aktuelle temaer, oplæg og diskussion

15.00 Opsamling, pølser m.m.

16.00 Slut

“

Jeg kan virkelig ikke forklare, hvorfor jeg absolut skal have 700 køer. Jeg tror, det er noget med en lyst til at afsøge grænserne og at spænde buen.

Økologi og stordrift er ikke hinandens modsætninger

MADS HELMS

Mødested: Isenbjergvej 17, 7361 Ejstrupholm

Antallet af køer i stalden nærmer sig 700, og gennem samarbejdsaftaler og forpagtninger råder Mads Helms snart over lige så mange hektar jord.

Mads er økologisk mælkeproducent og tredje generation på Sommerbjerg, som han overtog i 1992. Han kalder gården et forandringsprojekt. - For mig handler det om viljen til forandring inden for de givne rammer. Vi har rammerne til udvidelsen med 250 ha græs lige uden for døren, og jeg ser det som en spændende udfordring at drive så stor en bedrift økologisk, siger han.

Ny komposteringsstald

Men selv om Mads har fokus på vækst, har han også lyst til at eksperimentere. Det seneste eksperiment er en ny dybstrøelsesstald med granflis og savsmuld. I løbet af et år skal flisen kompostere, producere varme og holde overfladen tør.

Allerede nu konstaterer Mads Helms, at køernes ben og klove er blevet bedre.

Tema 1: Komposteringsstald – fremtid eller fikts ide?

Tema 2: LEAN og ledelse i praksis

Tema 3: Max afgræsning – hvordan og hvorfor

FAKTA OM SOMMERBERG I/S

Stalden

- 600 HF-køer
- Kviepasning udliciteret
- 9.000 kg EKM
- Komposteringsstald og sengebåsestald
- DB 13.000 kr./ko

Marken

- 500 ha, JB1 + samarb.aftaler 100 ha
- Kløvergræs, rug til afgræsning, helsæd

Andet

- 7 medarbejdere, heraf 3 elever
- Leverer til Them Mejeri
- Mads er aktiv i organisationspolitik

Solid bedrift med to driftsledere

ANITA OG LEIF MORTENSEN

Mødested: Altoftegård, Løkkensvej 683, 9480 Løkken

Anita og Leif er begge landmænd og har opbygget en solid bedrift, der står på flere ben. Der er mælkeproduktionen, som Leif har ansvaret for, og der er æggproduktionen, som er Anitas domæne sammen med administration og regnskab.

De driver landbrug sammen men også hver for sig, og det er en styrke, mener de. At være to driftsledere kvalificerer beslutningerne.

-Jeg synes vi er stærkt kørende over for bank og konsulenter, når vi er to, siger Leif.

Anita og Leif ejer hver sin ejendom, og de har da overvejet at slå det hele sammen, men indtil videre er diskussionerne altid endt med, at de bevarer de nuværende ejerforhold. Det giver en del administration men også større sikkerhed. -Jeg har 9.000 høns på den ene gård og 9.000 på den anden. Det giver en sikkerhed i forhold til smitte med for eksempel salmonella, konstaterer Anita.

I det store og hele er deres landbrug, som de gerne vil have dem. Sønnen Christian arbejder med i driften. Han vil gerne have egen gård og indgå i et samarbejde med forældrene.

Tema 1: Afgræsning og robotmalkning

Tema 2: Optimal pasning af høns

Tema 3: Tanker omkring generationsskifte

FAKTA OM

ALTOFTEGÅRD/RUBÆKGÅRD

Staldene

- 200 DH-køer
- 9.200 kg EKM
- Sengebåsestald
- 18.000 høns på to ejendomme

Marken

- 400 ha, heraf 350 dyrkbart
- 230 ha kløvergræs
- 120 ha korn: hvede, rug, byg og havre
- Ny traktor med gps
- Udfører alt markarbejde undtagen finsnitning og kornhøst

Andet

- Medarbejdere: Sønnen Christian og to faste
- Beskæftiger desuden 13 unge timelønnede i æggproduktionen
- Leverer til Thise Mejeri og Dueholm ægpakkeri
- Har netop etableret en 1.100 m² stor sø

“

Vi supplerer hinanden,
men vi er også konkurrenter.
Vi vil hver især gerne opnå
de bedste resultater.

“

Jeg har altid haft et særligt og kærligt forhold til kartofler. I virkeligheden er det nok bare fordi, det er den grøntsag, jeg ved allermost om. Men jo mere, man ved, jo mere finder man ud af, man ikke ved.

Peter vil lave CO₂-neutrale kartofler

PETER BAY KNUDSEN

Mødested: Søren Lolksvej 2, Tåsinge, 5700 Svendborg

Kølehallen er bygget af halm, vindmøllen producerer strøm til både køling og jordvarme, og på taget er der solfangere.

På Skiftevær på Tåsinge nøjes man ikke med at tænke på klimabelastningen – man gør noget ved den.

Peter Bay Knudsen driver her økologisk frilandsgartneri med speciale i grøntsager og læggekartofler, og han har et mål om at gøre gården CO₂-neutral. Derfor bliver flere og flere funktioner drevet ved hjælp af el.

- Jeg tror at vi om ganske få år vil se de her små smarte traktorer og robotter, tøffe rundt og passe afgrøderne, siger Peter.

Traktorerne i marken kører dog fortsat på diesel. De er forsynet med GPS-styring og sparer både brændstof og manuelt arbejde, som der ellers ville være meget af i så stort et økologisk gartneri.

GPS-traktorerne er kun første skridt mod endnu større præcision og forfinet teknologi, forudser Peter Bay. De kommende fire år udforsker han mulighederne i faste kørespor i grøntsagsproduktionen gennem projektet 'Økologi i sporet'.

Tema 1: Klimaneutrale grønsager – hvordan?

Tema 2: GPS og faste kørespor

Tema 3: Salgsafgrøder og sædskifte

FAKTA OM SKIFTEVÆR ØKOLOGI

Marken

- 150 ha
- Heraf 115 ha salgsafgrøder med mellem-afgrøder som kløver og vintervikke
- Specialiseret i kartoffel- og grøntsagsproduktion
- Eget vaskeri, sorterecentral og pakkeri

Afgrøder

- Kartofler, diverse løg og kål, gule, sribede, lange og runde beder, hokaido squash, grønne bønner og jordbær

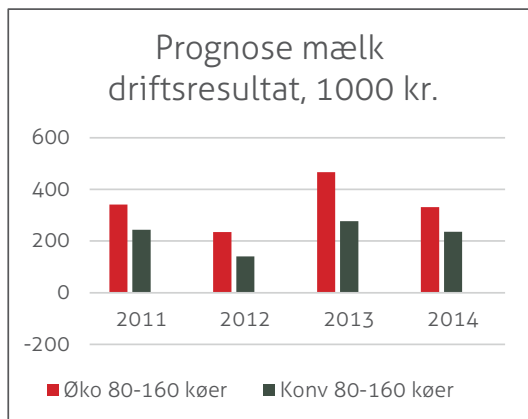
Udbytter

- Kartofler - ca. 20 t/ha
- Løg - ca. 30 t/ha
- Rødbeder - ca. 20 t/ha

Andet

- Leverer til Coop/Irma, Aarstiderne, Solhjulet, grossister på Sjælland og lokale restauranter
- Sælger økologiske læggekartofler
- 10 ansatte, 15 i sommersæsonen
- Deltager i projektet 'Økologi i sporet'

ØKONOMI I ØKOLOGI

Mælkeproduktion

Driftsresultatet i økologisk mælkeproduktion ligger generelt 100-200.000 kr. over niveauet i den øvrige del af branchen. Og det ser ud til at fortsætte. Den seneste prognose fra Videncentret for Landbrug spår større fremgang for økologiske mælkeproducenter end for konventionelle de kommende år men med store udsving fra bedrift til bedrift.

Svineproduktion

Selv når det går dårligt for de økologiske svineproducenter, går det alligevel bedre end for de konventionelle. En modelberegning fra Videncentret for Landbrug viser, at økologisk svineproduktion giver et markant, positivt resultat efter finansiering for både søer og slagtesvin. Man skal dog være indstillet på store udsving mellem årene.

Driftsresultat, gnsn. 2004-2012

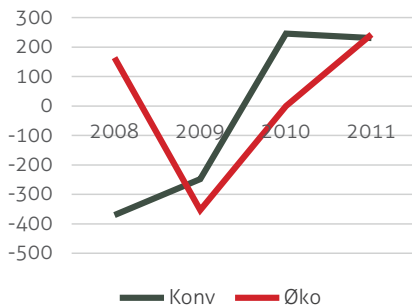
Søer m. smågrise til 30 kg.

Økologisk	ca. 1500 kr./so
Konventionel	ca. -1000 kr./so

Slagtesvin

Økologisk	ca. 100 kr./stk.
Konventionel	ca. -5 kr./stk.

Driftsresultat planteavl 1000 kr.

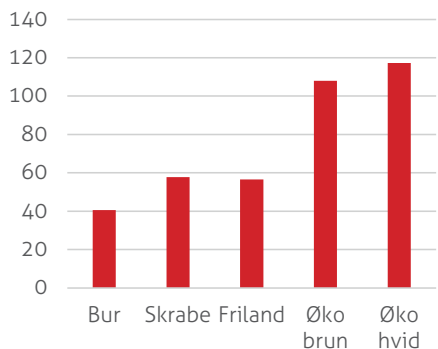
Planteavl

Økonomien i økologisk planteavl er ikke entydigt bedre eller ringere end i konventionel. Danmarks Statistik har opgjort driftsresultater på heltidsbrug frem til og med 2011.

Ægproduktion

Der er vækst i både produktion og salg af økologiske æg for tiden. Inden længe vil hvert femte producerede æg være økologisk. Ifølge Dansk Erhvervsfjerkræ er dækningsbidraget for en økologisk høne næsten tre gange så stort som for en burhøne. En typisk økologisk ægproduktion har 9000 - 12000 høns.

Dækningsbidrag kr./høne

MØD DE DYGTIGSTE

KOMMENDE
ARRANGEMENTER

Til efteråret er der planlagt yderligere tre spændende gårdbesøg på økologiske bedrifter.

DET DREJER SIG OM:

Vestjylland – onsdag d. 18. september

Gert Ladegaard, Rasmus Henneberg og Kenneth Højlund
Søer og slagtesvin, generationsskifte, billig etablering

Sønderjylland – onsdag d. 2. oktober

Jejsing Demeter og Karin og Christian Petersen
Malkkekøer og høns, driftsfællesskab, samarbejde

Sjælland - onsdag d. 9. oktober

Eirik Vinsand, Mineslund
Stude og planteavl, eget slagteri, direkte salg

Arrangementerne gennemføres med tilskud fra EU og fra Fødevareministeriets Landdistriktsprogram